

שעור מורה מוריננו הרב יהודה גנס שליט"א שבת בחקתי תשע"ה:

חשיבות וחומר מצוות שמיטה

- א. הנה בפרשתנו אנו למדים על החומר הנורא שהחמירה התורה במצות שמיטה, ששנות גלות בבל היו כמנין השנים בהם לא שבתו כהלכה, וכמו שכתבה התורה כמה פעמים "אז תרצה הארץ את שבתותיה" וכן "והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתותיה" וכו'.
- ב. וברמב"ן¹ ביאר שהחומר המיוחד במצות השמיטה הוא משום ששמיטה היא כנגד מעשה בראשית והעולם ההבא, והכופר בה ככופר בהם, עייש"ה.
- ג. ושם אפשר להוסיף בביאור הדבר, דהנה כבר ביאר הרמב"ן² שהתוכחה שנאמרה בפרשת בחוקותי היא נבואה על גלות בבל בחרבן הבית הראשון (לעומת התוכחה שבפרשת כי תבוא שהיא נבואה על גלות רומי בחרבן בית שני), והנה בתוכחת בחוקותי הוזכר כמה פעמים שהתביעה היתה על ההליכה ב'קרי', וביאר רבינו יונה שהתביעה היתה על כך שתלו את האסונות במקרה ולא בהשגחתו יתברך.
- ד. והנה מצות השמיטה והיובל היא לקבוע בלב האדם שהכל מאתו יתברך, ואף אם לא יזרע לא יפסיד, ושהוא גר ותושב כאן והארץ שלו יתברך וכו', ונמצא שביטול השמיטה ביסודה הוא פגם בכל ענין הבטחון שזה היה השורש לכל חרבן בית ראשון, ולכן נתבעו כ"כ על ביטול השמיטה שהוא היה שורש כל חרבן.
- ה. והנה אמרו חז"ל שתיקנו חכמים לקרוא את פרשת בחוקותי קודם העצרת (שבועות), כדי שתכלה שנה וקללותיה, [ועצרת היא כר"ה שבו נידונים על פירות האילן], ועומק הדבר נראה שקריאת הפרשה מעוררת דינים על מי שאינו נזהר בדברים שגרמו לחרבן, ולכן אנו רוצים שכל זה יהיה לפני השנה החדשה בה יש פירות חדשים ודין חדש.
- וא"כ יש מקום להתעורר שבזמן קריאת התוכחה צריכים להתחזק בענינים שגרמו לגלות, הם הנה קיום דיני השביעית והבטחון בו יתברך.

¹ בתחילת פרשת בהר.
² ויקרא כ"ו ט"ז.